

Література:

1. Вікарі С. У нас дитина з аутизмом. Допомога сім'ям із дітьми з аутизмом. Практичні рекомендації для батьків і педагогів. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2019. 112 с.
2. Нафикова Л. А., Сидоров И. Ю. Арт-терапия как форма развития творческого потенциала детей страдающих аутизмом. Вестник Совета молодых ученых и специалистов. 2017. № 1 (16). С. 89–91.
3. Нигматуллина И. А. Использование арт-терапевтических технологий в работе специалистов Лекотеки с детьми, имеющими нарушения эмоционально-волевой сферы. *Проблеми сучасної психології*. 2014. Випуск 24. С. 541–553.

УДК 159.922.73

АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ НА ПОЧАТКОВИХ ЕТАПАХ ОНТОГЕНЕЗУ

Юдіна Н. О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
nata.yudina17@gmail.com*

У наш час все більш актуальним стає напрямок психологічного супроводу розвитку дитини. Цей напрямок роботи практичного психолога постійно змістовно оновлюється. До традиційного супроводу у період адаптації особистості до навчально-виховних закладів додаються та питання супроводу певних кризових періодів розвитку, батьківства, вагітності, інклюзивного навчання тощо.

Психологічний супровід дитини немовлячого та раннього вікових періодів в наш час, як правило, відбувається поза межами дошкільних освітніх закладів, що має певні додаткові можливості для роботи психолога, серед яких: незалежність від часу відвідування дитиною закладу, охоплення більш широких періодів розвитку як дитини, так і сім'ї (наприклад, етап формування уявлень до відповідальне батьківство та перинатальний період), а також використання більш широкого спектру форм та методів роботи практичного психолога як з самою дитиною, так і її оточенням в цілому.

У зв'язку з цим метою статі було визначено аналіз змісту психологічного супроводу дитини на початкових етапах онтогенезу.

Проблему психологічного супроводу розробляли такі сучасні психологи, як М. Е. Александровська, М. Р. Бітянова, Є. А. Козирєва, С. Д. Максименко, Р. В. Овчарова, Т. І. Чиркова, К. В. Седих та ін. Автори виділяють наступні визначення поняття психологічний супровід: один з напрямів і технологія професійної діяльності психолога (Овчарова Р. В.); особливий вид допомоги у розвитку, психолого-педагогічна технологія (Александровська Є. Г.); метод

створення умов для розвитку, загальний метод роботи психолога (Глуханюк Н. С.); уся система професійної діяльності психолога (Бітянова Р. М.); система організаційних, діагностичних, навчальних і розвивальних заходів (Яничева Т. Г.); позиція психолога по відношенню до суб'єктів взаємодії (Чіркова Т. Н); підтримка функціонування дитини (Семаго М.); метод створення умов для прийняття оптимальних рішень (Казакова О. І).

Усі автори зазначають, що у систему психологічного супроводу психолог повинен включати всіх учасників процесу розвитку дитини. У зв'язку з цим, об'єктом психологічного супроводу дитина немовлячого та раннього вікових періодів може виступати як сама дитина, так і її батьки, інші члени сім'ї, або група сімей. Основною метою психологічного супроводу є активізація власних ресурсів розвитку дитини. У структуру психологічного супроводу традиційно входять наступні компоненти: діагностика, корекція, профілактика, консультування, психологічна просвіта. У контексті психологічного супроводу дитина розглядається як клієнт, а дорослі (вихователі, батьки) виступають суб'єктами супроводу, які разом з психологом беруть участь у процесі супроводу за принципами співробітництва, особистої та професійної відповідальності [1].

Оскільки весь вплив на дитину у перші роки життя відбувається переважно через дорослих членів родини (батьки, бабусі, дідусі, старші брати та сестри), Никорчук Н. В. до задач комплексної програми психологічного супроводу розвитку дитини на початкових етапах онтогенезу включає: підвищення компетентності дорослих у питаннях виховання та розвитку дитини; навчання методикам раннього розвитку дитини; навчання створенню найбільш сприятливих умов для розвитку дитини; формування навичок правильної позитивної взаємодії з малюком [2].

До форм та методів роботи психолога з батьками дітей на ранніх етапах дитинства відносяться наступні. Психологічне консультування – включає психологічну допомогу в розумінні особливостей поведінки дитини, навчання створенню розвивального середовища для дитини, формування підтримуючих дитину взаємин. Активне соціальне навчання – тренінги, психологічні ігри, аналіз ситуацій для формування знань, умінь та навичок самопізнання, соціальних установок, саморегуляції, спілкування, міжособистісної взаємодії. Навчальні заняття – навчання батьків прийомам організації ігрової діяльності для дітей, ознайомлення з розвиваючими та дидактичними іграми для сприяння психічному розвитку [2].

Аналіз літератури з питань психологічного супроводу дітей немовлячого та раннього вікових періодів дозволив сформулювати основні теми навчального курсу підготовки студентів-психологів до практичної роботи за даним напрямком [1, 3, 4, 5]. До узагальнених блоків включено наступні: теоретичні питання психологічного

супроводу; відповідальне батьківство; психологічні проблеми вагітності та внутрішньоутробний розвиток дитини; психічний розвиток дитини на початкових етапах онтогенезу; діагностика психічного розвитку дітей немовлячого та раннього вікових періодів; психолого-педагогічні методики розвитку дитини раннього віку; профілактика емоційного вигорання молодих матерів.

У дослідженні було проаналізовано зміст психологічної роботи психолога у межах психологічного супроводу дітей немовлячого та раннього вікових періодів. Перспективою подальших досліджень можна визначити розробку змісту навчального курсу психологічного супроводу дитини дошкільного віку.

Література:

1. Битянова М. Р. Организация психологической работы в школе. – М.: СОВЕРШЕНСТВО, 1997. – 297 с.
2. Никорчук Н. В. Нейропсихологическая диагностика ребенка раннего возраста / Современная психология образования: проблемы и перспективы развития. – Изд-во: Уральский государственный педагогический университет (Екатеринбург) Электронный ресурс: сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции с международным участием. 2017. <https://elibrary.ru/item.asp?id=29844228&pff=1>
3. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 160 с.
4. Психологія розвитку: ранні етапи дитинства: навч. посіб. / К. В. Седих, Т. І. Губіна, Н. О. Юдіна, Є. Г. Хоменко; за ред. К. В. Седих. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – 248 с.
5. Седих К. В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник / К. В. Седих. – Полтава, 2013. – 197 с.

УДК 373.2.035:316.48]:615.85:59

ОСОБЛИВОСТІ АНІМАЛОТЕРАПІЇ В ПСИХОКОРЕКЦІЇ ПРОЯВІВ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Яновська Т. А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

yanovska71@gmail.com

Збільшення конфліктних ситуацій у сучасному оточенні в цілому та зокрема дітей і молоді є однією з актуальних проблем психологів, вчителів, вихователів та батьків. Актуальність теми обумовлена поступово зростаючою кількістю дітей дошкільного віку з проблемною